

В. Глушук: не дати втоптати вчителів в багнюку

Автор: *Володимир Глушук, Центр освітніх комунікацій. м. Подільськ, Одеська область.*
Не дати втоптати вчителів в багнюку, або наповнюємо змістом концепцію «Нова українська школа».

Слава Богу, в освіті нарешті з'явилося розуміння напрямку руху. Тиск громадськості, прихід людей з адекватним баченням освітянських викликів в керівництво МОН починають давати перші маленькі надії.

У країні було презентовано проект «Нова українська школа». Як завжди, в нашому суспільстві, зневіреному пустими обіцянками, виникає головне питання, чи не перетвориться ця концепція в чергові «Нью-Васюки»? Чи не перетвориться ця концепція на красиву ширму для освітянських проблем? Чи остаточно не доб'є українського вчителя як особистість? Тому, на обговорення винесу тему, яка в тій, чи іншій мірі, зачепить більшість вчителів.

У концепції «Нова українська школа», пункт 6, передбачено нову структуру, де базова середня освіта поділятиметься на два цикли. Другий цикл, базове предметне навчання (7-9 класи) завершиться шляхом державної підсумкової атестації у формі зовнішнього незалежного оцінювання.

Але, що це буде за ДПА в 9 класі? Чи це буде ДПА у формі ЗНО по декількох предметах на зразок сучасної ДПА? Тоді втрачається сенс можливості всебічного визначення набутих компетенцій і профільного спрямування учня. Чи це буде ДПА у формі ЗНО по всіх предметах, які викладалися в 9 класі? Логіка підказує, що потрібно вибрати останнє.

Тут почнеться найцікавіше. Якщо навіть зараз, при обмеженому застосуванні ЗНО, виникають дикі ідеї на їх результатах складати «рейтинги» шкіл і виникають можливості «наїздів» на вчителів, чи не набуде ця практика тотального характеру?

Так, в концепції «Нова Українська школа» задекларовано, що у рамках компетентнісного підходу буде створено нову систему вимірювання й оцінювання результатів навчання. Що це буде, не роз'яснено.

Ось тут, саме зараз, повинна сказати своє слово педагогічна спільнота.

На моє глибоке переконання, якщо концепція НУШ проголошує дитиноцентричність шкільної системи, відправною точкою цієї системи вимірювання й оцінювання результатів навчання, повинен стати НАВЧАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ (НАВЧАЛЬНІ МОЖЛИВОСТІ) учня.

У моєму розумінні НАВЧАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ (НАВЧАЛЬНІ МОЖЛИВОСТІ) - це сукупність психофізичних, соціально-побутових, мотиваційних та інших факторів, які впливають на результати навчання учня.

Простими словами - дається ДПА у формі ЗНО (ой... , які ми результати побачимо, аж моторошно стає) і учень пише його на низькому рівні, вчителя, зрозуміло, змішують з багном - і того не навчив, і те не сформував.

Нікого не буде цікавити, що учень ходить в школу через день, бо сім'я багатодітна і потрібно менших доглядати, що мати алкоголічка, а батька немає, що мотивація не до навчання, а до крадіжок, щоб елементарно вижити. А ще сотні інших факторів, на які школа, вчитель просто не в змозі впливати.

Над вчителем знову нависне «каральний меч» чиновника від освіти. Вчителя знову зроблять «Цапом-відбувайлом», який за все і за всіх відповідає. Про яку творчість і партнерство з вічно «зашуганими» вчителями тоді можна буде говорити?!

З іншої сторони, якщо НАВЧАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ (НАВЧАЛЬНІ МОЖЛИВОСТІ) учнів високі, а результати ЗНО низькі – серйозні питання потрібно ставити до вчителя. Істина завжди десь посередині.

Так, критерії визначення НАВЧАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ (НАВЧАЛЬНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ) знаходяться в зародковому стані. Ті наукові роботи та методики, які опубліковані, в основному

торкаються впливу внутрішніх психофізичних особливостей на результати навчання, а от їх взаємодія з соціально-побутовими та іншими зовнішніми факторами на даний момент практично не розроблені педагогічною наукою. Ось де колосальне поле для досліджень, для створення методик визначення цього НАВЧАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ.

Громадянське суспільство дало поштовх до змін, своє слово повинна сказати й наука! Міністр освіти в останньому зі своїх виступів заявила, що освіта не реформувалась останні 50 років. Чим же в цей час займалися представники педагогічної науки? – Успішно «освоювали» і без того скупний освітянський бюджет, «дерли» один в одного докторські дисертації (гляньте в мережі на бурі, що вирують з цього приводу, аж бридко читати) і нагороджували один одного титулами?

Пора віддавати борги. Досить, я, директор звичайної сільської школи, потребую зрозумілих, науково обґрунтованих критеріїв оцінювання власної роботи та роботи вчителів. Зауважте, кажу, що потребую не збільшення заробітної плати (це окрема розмова), не преференцій, а прозорості у власній діяльності. Якщо не справлюсь з цим, (після того, як мені нададуть вищезгадані наукові критерії) – заберу речі й піду зі школи.

Проте, якщо в мене щось вийде, як в учителя, маю надію, аби «прилипали» від освіти, які в своєму житті не дали ні одного уроку, але чомусь постійно розробляють положення, якою пастою заповнювати журнал, «знімали» переді мною шапку (говорю не за себе, як зрозуміли, а за всю освітянську спільноту).

Маю надію, щоб молодих учителів не «благословляли» приказкою – «если нет тебе дороги подавайся в педагоги» (як мене 20 років тому), а висловом «Учитель - це звучить гордо». Цей вислів повинен промовлятися не тільки з пафосом на якомусь офіціозі й з іронією в кулуарах, а від всього серця, від душі.

Наповнимо концепцію «Нова українська школа» реальним змістом. Досить робити з вчителя дурня!